

Overweging Openbaring des Heren

Thema: Op weg zoekend naar Licht en zin

Lezingen: Jesaja 60,1-6 en Matteüs 2,1-12

Zondag 8 januari 2023

Mart Hendriks, geestelijk verzorger

Als we vandaag de openbaring des Heren vieren, en dat doen we samen met de Driekoningen, roept dat vermoedelijk herinneringen op. Een verhaal dat de fantasie prikkelt.

Achter de kerststal daar stonden ze: de kameel en drie veelkleurige vreemdelingen: Caspar, Melchior en Balthazar. Een aantal van ons trokken misschien nog wel zingend langs de deuren.

In zijn levensverhaal over Jezus horen we Matteüs iets heel anders vertellen. Hij heeft het over drie wijzen uit het Oosten.

Matteüs, zelf een Jood, gebruikt verhalen en beelden uit het oude testament die ook van betekenis zijn voor zijn Joodse lezers. Met dit verhaal wil hij vooral benadrukken: 'Immanuel, God met ons' is in ons midden geboren, een redder. Vanaf nu gaat alles veranderen.

Wijzen uit het Oosten, magiërs, waren Perzische priesters, in de antieke wereld beroemd om hun kennis van de astrologie en de droomuitleg. Het waren zoekers, mensen met oog voor de alledaagse werkelijkheid, nieuwsgierig naar het ontstaan van wat is. Ik stel me voor dat ze zich vragen stelden zoals: 'Waar komen we vandaan? Wat is mijn plaats in het geheel? Waartoe leidt dit leven?' en 'Wat is de zin van dat alles.'

Deze wijzen uit het evangelie zijn zinzoekers die zich levensvragen stellen. Ze hebben weet van de wijsheid, dromen en verwachtingen van anderen. Ook zijn ze bekend met wat leeft bij andere volken. Ze zijn ook ondernemend. Ze durven het bekende achter zich te laten en op weg te gaan. Geen vanzelfsprekende weg: ze volgen een licht, een ster, wegwijzer naar een pasgeboren kind, de nieuwe koning der Joden.

Het zal wel vreemd voor ze zijn geweest dat, bij hun aankomst in Jeruzalem gekomen, de stad donker is. Geen feest, zeker geen geboortefeest. Want ook in het paleis van koning Herodes, de plaats waar je verwacht dat een koningskind geboren wordt, weten ze van niks. Bang dat hij van zijn troon zal worden gestoten en omdat de wijzen aandringen roept Herodes een commissie van hogepriesters en Schriftgeleerden bij elkaar. De boeken worden geraadpleegd en ze vinden een antwoord. Als de wijzen hun weg naar Bethlehem vervolgen nestelt de commissie van kamergeleerden zich weer in zijn pluche zetel. Zij hebben geen behoefte aan verandering, zitten goed in het centrum van de macht.

Herodes wacht af en hoopt op informatie waarmee hij het gevaar voor zichzelf kan afwenden.

Als de wijzen het centrum van de macht achter zich laten, zien ze tot hun grote vreugde weer Licht. Het mooiste moet nog komen. Als ze bij het huis aankomen, zien ze het kind en zijn moeder (en naar ik aanneem ook de vader). Ze zien een gewoon kind, geliefd door gewone mensen. Geraakt door de warme liefde tussen hen en gaan ze op hun knieën, worden klein en geven wat ze hebben, kostbare geschenken. Als ze weer naar huis gaan, nemen ze een andere weg.

Wat we hier vandaag horen, is een mooi en veelzeggend reisverhaal. Het was wijs van die magiërs hun studeerkamers achter zich te laten en op zoektocht te gaan naar wijsheid en Licht. Ook wij zijn hier gekomen als zoekers en genodigd ons te stellen onder het Licht en uiteindelijk stil te staan bij Jezus, het kind van mensen, kind van God, Licht voor ieder.

Maar onderweg zien we ook wat de eerste lezing ons zegt: "Duisternis bedekt de aarde, het donker de volkeren." Kunnen we de belofte van Jesaja wel geloven "dat de zon opgaat over alle volken, over alle mensen"? Kunnen wij er echt aan bij dragen dat die belofte waar wordt? Ja, dat geloven wij, al is het soms met horten en stoten. Die hoop willen we uitdragen, dat vertrouwen willen we delen. Wij willen ons niet verschuilen in onze huizen. Nee, ook wij willen net als die wijzen op weg gaan. We weten het niet, zijn net als zij zoekend. Zij waren met zijn drieën en ook wij gaan niet alleen, maar samen. Geen boekenwijsheid, niet de dode letter, maar Woorden van Leven zijn onze inspiratie. Niet de overmaat, maar Brood van Leven geeft ons kracht.

Als we nu kijken naar het kind en zijn ouders, dat daar naast de altaartafel zo mooi is uitgelicht, en dat beeld op ons in laten werken, weten we niet alleen, maar voelen we ook, dat in die Liefde tussen hen God mens wordt. Dan geven we wat we hebben, wordt de komst van God-met-ons waar. Geen reden voor overmoed, want we zullen corruptie en machtsmisbruik niet teniet kunnen doen. Maar mag het zo zijn dat ook wij in de gewone, oprechte ontmoeting, onszelf klein kunnen maken en daardoor de ander in het Licht mag gaan. Dat mede door ons, klein gehouden mensen vertrouwen en hoop in het goede kunnen behouden.

Laten we dat geloof, dat wij net als het pasgeboren kind lichtdragers en lichtbrengers kunnen zijn, niet verliezen en dat zo dadelijk met elkaar uitspreken in de geloofsbelijdenis.